

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/28322 GK 165

7/34562 GK 28

Sayı :30824082-610-14405547
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Aralık 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7134234 CK 12

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET EMİN EKMEKÇİ
TBMM 7/34234 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Türkiye'nin iklim, coğrafi ve hidrolojik yapısı bakımından zengin bir göl varlığına sahip olduğu bilinmektedir. Ancak son yıllarda hem bilimsel çevreler hem de medya organları aracılığıyla kamuoyuna yansıyan bilgiler, bu doğal zenginliğin ciddi bir tehdit altında olduğunu ortaya koymaktadır. Son olarak Prof. Dr. Celalettin Şimşek tarafından dile getirilen "Türkiye'de yer alan 240 gölden 186'sının tamamen kuruduğu" yönündeki açıklama, doğal göl ekosistemlerinin karşı karşıya olduğu yıkımı gözler önüne sermiştir. Bu tespit, pek çok basın kuruluşunda haberleştirilmiş ve kamuoyunun dikkatini çekmiştir. İddiada öne çıkan sayılar, ülke genelinde göllerin yaklaşık %77'sinin su varlığını yitirdiği anlamına gelmekte olup, bu oran çevresel açıdan son derece kritik bir eşige işaret etmektedir.

Söz konusu açıklamaya göre, göl kuraklıklarının temel nedenleri yalnızca küresel iklim değişikliğiyle sınırlı olmayıp; aşırı yer altı suyu çekimi, plansız baraj ve sulama projeleri, vahşi sulama uygulamaları, kentleşme baskısı, tarımsal kirlilik ve drenaj gibi çok sayıda insan kaynaklı faktörle birleşmektedir. Bu durum yalnızca doğal yaşamı değil; aynı zamanda göller etrafında geçimini sağlayan binlerce kırsal haneyi, tarımsal üretim alanlarını, bölgesel ekonomiyi ve içme suyu rezervlerini de tehdit etmektedir. Bu tablo karşısında kamu yönetiminin kuraklıkla mücadele ve su yönetimi konularında nasıl bir strateji izlediği, bu iddiaların somut veri temeline dayanıp dayanmadığı ve hangi bilimsel raporlarla desteklendiği açıklığa kavuşturulmalıdır.

Öte yandan, kamuoyuna açıklanan bu iddianın hangi gölleri kapsadığı, hangi tarihler arasındaki veriye dayandığı, kuruma tanımının ne şekilde yapıldığı ve bu gözlemlerin hangi resmî kurumlar veya bağımsız çevresel gözlem ağları tarafından doğrulandığı gibi sorular henüz yanıt bulmamıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Devlet Su İşleri (DSİ), Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM) gibi kurumların yayınladığı resmi verilerde bu ölçekte bir kayba ilişkin doğrudan teyit bulunmamaktadır. Bu durum hem çevre politikalarının şeffaflığını hem de kamu denetiminin işlerliğini sorgulanabilir hale getirmektedir.

Bu bağlamda;

- 1)"Türkiye'de 240 gölden 186'sı kurudu" iddiası doğru mudur? Bu veri hangi resmi veya akademik çalışmaya dayanmaktadır?
- 2)Bu sayısal verilere konu olan göllerin isimleri, coğrafi konumları, yüzey alanları, koruma statüleri ve yıllara göre su seviyeleri nelerdir?
- 3)Bu göllerin kurumuş kabul edilmesi için kullanılan kriter nedir? (Tamamen kuruma, %50 su kaybı, mevsimsel azalma gibi tanımlardan hangisi esas alınmıştır?)
- 4)Son 50 yıl içinde Türkiye genelinde kuruyan ya da kritik seviyeye gerileyen göllerin yıllara göre dağılımı nasıldır? Hangi bölgeler bu durumdan daha fazla etkilenmiştir?
- 5)Göllerin kurumasına neden olan temel faktörler hakkında yapılmış Bakanlık destekli bilimsel araştırmalar mevcut mudur? İklim değişikliği dışındaki nedenler (yeraltı suyu çekimi, barajlar, tarımsal baskı vs.) ne oranda etkili olmuştur?
- 6)Kuruma riski altındaki göllerde bugüne kadar hangi önleyici tedbirler alınmıştır? (Su besleme projeleri, tarımsal faaliyetlerin kısıtlanması, su tahsis planlarının revizyonu, koruma alanı ilanı, vs.)
- 7)Bakanlığınız tarafından göl ekosistemlerini izlemek amacıyla kullanılan ölçüm, izleme ve erken uyan sistemleri nelerdir? Bu veriler kamuya açık olarak paylaşılmakta mıdır?

8)2040 ve 2070 yılları için öngörülen sıcaklık artışları dikkate alındığında, su kaynakları üzerindeki baskının azaltılmasına yönelik ulusal düzeyde bir strateji planı oluşturulmuş mudur? Eğer böyle bir plan mevcutsa, bu plan hangi temel adımları içermektedir? Planın hazırlanma sürecinde hangi kişi, kurum ya da kuruluşlardan destek alınmıştır?

9)Kuruyan göllerdeki ekosistem kaybının sosyal ve ekonomik sonuçlarına (tarım, balıkçılık, turizm, içme suyu) dair herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?

CEVAPLAR

Önergedeki sorulara ilişkin bilgilerin Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.